

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»**

кафедра культурології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Віце-президент з навчальної роботи

А.Ф. Бурбан

(підпис)

(ініціали, прізвище)

«_____» _____ 20__ р.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС ДИСЦИПЛІНИ

ПОСТСТРУКТУРАЛІЗМ

Освітньо-кваліфікаційний рівень: *магістр*

Галузь знань: *(шифр - назва)*

Напрямок підготовки: *(шифр - назва)*

Статус курсу: *нормативний*

Київ 2011

**Назва курсу: Постструктуралізм Навчально-методичний комплекс
дисципліни. – Київ: НаУКМА, 20__ . - __ с.**

Укладач ст. викл. Івашина О.О.

Ухвалено на засіданні
кафедри.....

протокол № _____ від “__” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ д.ф.н.проф. Собуцький М.А.,
(підпис)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»**

кафедра культурології

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ПОСТСТРУКТУРАЛІЗМ

Освітньо-кваліфікаційний рівень: *магістр*

Галузь знань: *(шифр - назва)*

Напрямок підготовки: *(шифр - назва)*

Статус курсу: *фаховий*

Київ 2011

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма з курсу “Постструктуралізм” відповідає навчальному плану підготовки магістра культурології .....

Курс “Постструктуралізм” є необхідною складовою частиною вивчення теорії культури .....

Він дає можливість навчити студентів магістеріуму орієнтуватися в сучасному гуманітарному універсумі та самостійно використовувати засвоєні концепції та поняття у своїй науково-дослідницькій діяльності. Курс орієнтований на поглиблене вивчення однієї з провідних традицій гуманітарного мислення, яка охоплює цілий ряд підходів у соціо-гуманітарному пізнанні, а також спрямований на введення в тематичне та проблематичне кола постструктуралізму.

Курс “Постструктуралізм” розрахований на студентів...МП-1.....курс..... факультет .....ФГН..... напрям підготовки культура.....

II. ЗМІСТ КУРСУ

...

Тема 1. Постструктуралізм: вступ до проблематики

Історичний контекст виникнення постструктуралізму. Зв'язок зі структуралізмом та постмодернізмом. Основні фігури постструктуралізму. Тематичне та проблематичне поля постструктуралізму, його основні проекти. Концептуальне тіло постструктуралізму. Постструктуралізм як сукупна назва цілого ряду підходів у соціо-гуманітарному пізнанні. Постструктуралізм як найбільш фундаментальна теоретична передумова постмодернізму.

Тема 2. Проблематика співвідношення фіктивного та реального в гуманітарній думці

Кар'єра фіктивного в сучасній гуманітарній думці. Вростання фіктивного в реальне. Основні теорії фікціональності. Основні постструктуралістські концепти, пов'язані з проблематикою фіктивного/реального: симулякр, “реальне”, ірреальне, гносеологічне зло та ін. “Реальність світу” як контекст, що утворюється множиною *фабулізацій*.

Тема 3. Проблема “мови” в постструктуралізмі

Проблема гіпостазування мови Гайдеггера М. та Вітгенштайна Л. Засади постструктуралізму. Вітгенштайн Л.: підхід до мови і метод пізньої філософії.

Тема 4. “Тегель і Кожев” як підґрунтя постструктуралістських концепцій

Діалектика самосвідомості як діалектика Пана і Раба. Історичний контекст впливу гегелівських штудій у Франції на виникнення постструктуралізму. Кожевське прочитання Гегеля як *lingua franca* французького

постструктуралізму. Зв'язок “Феноменології Духу” Гегеля з “філософією смерті” Мартіна Гайдегера.

Тема 5. «Деріда» як алегорія постструктуралізму

«Про граматику». «Деконструкція» як емблема постструктуралізму. Основні поняття Жака Деріда: присутність, логоцентризм, метафізика, слід, розрізнення/розрізнювання, доповнення. Письмо: кінець книги і початок письма.

Тема 6. Американська школа деконструкції. Поль де Ман та риторичні штудії Ф. Ніцше

Проблема нериторичної, “природної” мови. Поль де Ман, “Риторика тропів”. Апорія перформативної та констативної мови. Поль де Ман, “Риторика переконання”.

Тема 7. Риторика як проблематичне поле постструктуралістських штудій

Теорія як різновид риторики. Софістична історія філософії. Онтологія як софістичний шедевр. Барбара Касен. “Ефект софістики”. Риторика vs. філософії. Риторика та ідеологія.

Тема 8. Постструктуралізм Жака Лакана

Концептуальне поле Жака Лакана: Реальне, Символічне та Уявне, логіка Іншого, саморуїнування структури. “Несвідоме структурується як мова”: “логіка” розвитку лаканівського “вчення”. “Вкрадений лист”. “По той бік Едіпа”.

Тема 9. Постструктуралістська тотальність Жюльєн Дельоза

“Платон і симулякр”. Образ мислення: проблема начал мислення за Ж.

Дельозом. Концептуальний інструментарій Ж. Дельоза: бажання, різом, шизоаналіз, сингулярності. Письмо як позалітературне в самій літературі.

Тема 10. Проблематика Юлії Крістевої в постструктуралістському ракурсі

“Tel Quel” та постструктуралізм. Понятійний тезаурус Ю. Крістевої: інтертекстуальність, хора, генотекст, фенотекст, символічна та семіотична функції позначування. Література як “позитивне насилля”: Селін, Лотреамон, Маларме. Психоеаналіз

Ю. Крістевої. Проблема введення суб’єктивності в процеси мови. Повернення суб’єкта.

Тема 11. Подолання структурності за Мішелем Фуко

Історичний контекст становлення основних стратегій мислення М. Фуко: подолання гегельянства, проблема смерті автора та суб’єкту, проблеми суб’єктивації, сексуальності, тілесності та влади. Розвиток ідей М. Фуко в “новому історизмі”.

Тема 12. Постструктуралістська пригода Ролана Барта

Основні інтелектуальні стратегії: підрив принципу влади як такого, боротьба з владою ідеології. S/Z: відмова від структурної моделі і звертання до практики Тексту. Смилова конфігурація бартівського постструктуралізму: ідеологія, конотація, Текст, інтертекстуальність. Значення гри денотації та конотації за Бартом. Концепція смерті автора. “Насолода від Тексту”.

Тема 13. Тотальний гіперкритицизм Жана Бодрійяра

Критика реальності за Ж. Бодрійяром: концепція симулякра, “прецесія” симулякра, стадія симуляції, символічне. “Невизначеність” дискурсивного статусу теоретичного проекту Ж. Бодрійяра. Специфіка теорії комунікації за Ж. Бодрійяром.

III. ЛІТЕРАТУРА

основна:

1. Авеличев А.К. Возвращение риторики // Общая риторика. – М., 1986. – С. 5-25.
2. Автономова Н.С. Философские проблемы структурного анализа в гуманитарных науках. – М., 1977.
3. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. – Львів, 1996.
4. Барт Р. S/Z. – М., 1994.
5. Барт Р. Избранные работы: Семиотика: Поэтика. – М., 1989.
6. Барт Р. Мифологии. – М., 1996.
7. Барт Р. Основы семиологии // Структурализм: за и против. – М., 1975. – С. 114-164.
8. Барт Р. Фрагменты речи влюбленного. – М., 1999.
9. Бодрийяр Ж. Америка. – СПб., 2000.
10. Бодрийяр Ж. Символический обмен и смерть. – М., 2000.
11. Бодрийяр Ж. Система вещей. – М., 1995.
12. Бодрийяр Ж. Соблазн. – М., 2000.
13. Бодрийяр Ж. Прозрачность зла. – М., 2000.
14. Бодрийяр Ж. Реквием по масс-медиа // Поэтика и политика. – М. – СПб., 1999. – С. 193 – 226.
15. Ваггимо Дж. Прозрачное общество. – М., 2003.
16. Вейн П. Фуко: Революция в историографии: (Фрагменты) // Новое литературное обозрение. - № 49. – С. 10-20.
17. Витгенштейн Л. Философские исследования // Витгенштейн Л. Философские работы. - М., 1994. - Ч. 1.
18. Власть: Очерки современной политической философии Запада. – М., 1989.
19. Габермас Ю. Філософський дискурс Модерну. – К., 2001. – С. 234-286.
20. Гаспаров Б. В поисках «другого» (Французская и восточноевропейская семиотика на рубеже 1970-х годов) // Новое литературное обозрение. – №14. – 1995. – С. 53-71.

21. Гаспаров Б. Язык. Память. Образ. - М., 1996.
22. Гегель Г.В.Ф. Феноменология Духа. - СПб., 1992. - С. 99-106 (§ 4 (В. Самосвідомість)).
23. де Ман, Поль. Аллегории чтения. - Екатеринбург, 1999.
24. де Ман, Поль. Борьба с теорией // НЛЮ. - 1997. - №23. - С. 6-23.
25. де Ман, Поль. Гипограмма и инскрипция: поэтика чтения Майкла Риффатерра // НЛЮ. - 1993. - №2. - С. 30-63.
26. де Ман, Поль. Слепота и прозрение. Статьи о риторике современной критики. - СПб., 2002.
27. Декомб В. Современная французская философия. - М., 2000.
28. Делез Ж. Критика и клиника. - СПб., 2002.
29. Делез Ж. Логика смысла. - М., 1995.
30. Делез Ж. О преимуществе англо-американской литературы // Логос. - №2. - 1999. - С. 89 - 111.
31. Делез Ж. Образ мышления // Делез Ж. Различие и повторение. - СПб., 1998. - С. 163 - 208.
32. Делез Ж. Платон и симулякр // Делез Ж. Логика смысла. - Фуко М. *Theatrum philosophicum*. - Екатеринбург, 1998. - С. 329 - 346.
33. Делез Ж. По каким критериям узнают структурализм? // Делез Ж. Марсель Пруст и знаки. - СПб., 1999. - С. 133 - 174.
34. Делез Ж. Фуко. - М., 1998.
35. Делез Ж., Гваттари Ф. Что такое философия? - СПб., 1998.
36. Деррида Ж. Вокруг вавилонских башен. - СПб.: Академический проект, 2002.
37. Деррида Ж. Золы угасшй прах. - СПб.: Академический проект, 2002.
38. Деррида Ж. О грамματοлогии. - М., 2000.
39. Деррида Ж. Письмо и различие. - М., 2000.
40. Деррида Ж. Письмо японскому другу // Вопросы философии. - 1992. - №4. - С. 53 - 57.
41. Деррида Ж. Позитивизм. - К., 1996.
42. Деррида Ж. Различение // Деррида Ж. Голос и феномен. - СПб., 1999. - С. 168 - 208.
43. Деррида Ж. Ухобиографии: Учение Ницше и политика имени собственного. - СПб.: Академический проект, 2002.
44. Деррида Ж. Шибболет. - СПб.: Академический проект, 2002.
45. Деррида Ж. Эссе об имени. - М. - СПб., 1998.
46. Джойс, Джеймс. Уліс (будь-яке видання), 18 розділ (монолог Моллі).
47. Дискуссия: Теория и риторика // Логос. - №1 (22) 2000. - С. 42 - 110.
48. Дьяков А. Ролан Барт как он есть. - СПб., 2010.
49. Еко У. Надінтерпретація текстів // Еко У. Маятник Фуко. - Львів, 1998. - С. 650-664.
50. Еко У. Поміж автором і текстом // Еко У. Маятник Фуко. - Львів, 1998. - С. 664-678.
51. Еко У. Риторика та ідеологія // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. - Львів, 1996. - С.420-427.

52. Жеребкина И. «Прочти мое желание...» Постмодернизм. Психоанализ. Феминизм. – М., 2000. – С. 52 – 63.
53. Жижек С. Возвышенный объект идеологии. – М., 1999.
54. Жижек С. Глядя вкось. Введение в массовую культуру через психоанализ (сайт Слава Янко).
55. Жижек С. Добро пожаловать в пустыню Реального! – М., 2002.
56. Жижек С. Метастази насолоди. – Київ, 2000.
57. Жизнь и власть в работах Мишеля Фуко. – М., 1997.
58. Жолковский А. Инвенции. – М., 1995. – С. 6-17.
59. Зенкин С. Ролан Барт и проблема отчуждения культуры // НЛО. - №5 (1993). – С. 21-37.
60. Зенкин С.Н. Французский романтизм и идея культуры. – М., 2002. – С. 153-189.
61. Иглтон Т. Теория литературы. Введение. - М., 2010. - С. 159-185, 231-283.
62. Ильин И. Постмодернизм от истоков до конца столетия. – М., 1998. – С. 53-100.
63. Ильин И. Постструктурализм. Деконструктивизм. Постмодернизм. – М., 1996.
64. Инголфссон С. Послесловие. К образу Беньямина // Логос. – 1993. - №4. – С. 159-175.
65. Интенциональность и текстуальность. – Томск, 1998.
66. Кассен Б. Эффект софистики. – М. – СПб., 2000.
67. Кожев А. Введение в чтение Гегеля // НЛО. – 1995. - №13. – С. 59-77.
68. Кожев А. Идея смерти в философии Гегеля. – М., 1998. – С. 131-201.
69. Козлов С. Де Ман / Риффатерр: полемика в контексте биографии // НЛО. – 1993. - №2. – С. 25-29.
70. Козлов С. Умберто Эко в поисках границ // НЛО. - №21 (1996). – С. 5-9.
71. Компаньон А. Демон теории. – М., 2001.
72. Копосов Н.Е. Как думают историки. – М., 2001.
73. Кристева Ю. Бахтин, слово, диалог и роман // Диалог. Карнавал. Хронотоп. – Витебск. - № 4. - 1993. – С. 5-24.
74. Кристева Ю. Лотреамон, или Не дожить до Коммуны // Лотреамон. Песни Мальдорора. Стихотворения. Лотреамон после Лотреамона. – М., 1998. - С. 555 – 570.
75. Кристева Ю. От одной идентичности к другой // От Я к Другому. – Минск, 1997. – С. 254 – 275.
76. Кристева Ю. Силы ужаса. Эссе об отвращении // Гендерные исследования. - №2 (1/1999).
77. Кристева Ю. Черное солнце. Депрессия, меланхолия. - М., 2010.
78. Кристева Ю. Полілог. - К., 2004.
79. Лакан Ж. Инстанция буквы, или Судьба разума после Фрейда. – М., 1997.
80. Лакан Ж. Образования бессознательного (Семинары: Книга 5 (1957/1958)). – М., 2002.
81. Лакан Ж. Семинары, Книга 2: “Я” в теории Фрейда и в технике психоанализа (1954/1955). – М., 1999.

82. Лакан Ж. Телевидение. – М., 2000.
83. Лакан Ж. Функция и поле речи и языка в психоанализе. – М., 1995.
84. Лакан Ж. Семинары, Книга 1: Работы Фрейда по технике психоанализа (1953/1954). – М., 1998.
85. Лахманн, Рената. Демонтаж красноречия. - СПб., 2001. – С. 5-21.
86. Логос. - № 3 (1999) 13.
87. Мазин В. Субъект Фрейда и Деррида.- Спб., 2010.
88. Маньковская Н.Б. Эстетика постмодернизма. - СПб., 2000.
89. Метафизические исследования. – Выпуск 11. Язык. – СПб., 1999.
90. Михель Д.В. Тело, территория, технология. Философский анализ стратегий телесности в современной западной культуре. – Саратов, 2000.
91. Мэйси, Дэвид. О субъекте у Лакана // Логос. – 1999. - №5(15). – С. 66-80.
92. Немецкое философское литературоведение наших дней. Антология. – СПб., 2001.
93. Новости с теоретического фронта // НЛО. – 1997. - №23. – С. 5-55.
94. Портнов А.Н. Язык и сознание: Основные парадигмы исследования проблемы в философии XIX-XX вв. – Иваново, 1994. – С. 220-230.
95. Постмодернизм. Энциклопедия. – Минск, 2001.
96. Ролан Барт о Ролане Барте. – М., 2002.
97. Рорти Р. Витгенштейн, Хайдеггер и гипостазирование языка // Философия Мартина Хайдеггера и современность. – М., 1991. – С. 121-133.
98. Рорти Р. Случайность, ирония и солидарность. – М., 1996.
99. Россман, Вадим. После философии // Неприкосновенный запас. – 1999. - №5(7). – С. 21-26.
100. Рыклин М. Власть и политика литературы // Рыклин М. Террорологиики. – Тарту – Москва, 1992. – С. 145-175.
101. Сафрански, Рюдигер. Хайдеггер. – М., 2002.
102. Смирнов И.П. Мегаистория. – М., 2000. – С. 487-540.
103. Современное зарубежное литературоведение. – М., 1996.
104. Сокулер З.А. Знание и власть: наука в обществе модерна. – СПб., 2001. – С. 58-82; 205-226.
105. Сокулер З.А. Людвиг Витгенштейн и его место в философии XX века. – Долгопрудный, 1994. – С. 101-120.
106. Танатография Эроса. – СПб., 1994.
107. Теория фикциональности // Новое литературное обозрение. - № 27 (1997). – С. 5 – 53.
108. Уолцер М. Компания критиков: Социальная критика и политические пристрастия XX века. – М., 1999. – С. 277-302.
109. Усманова А.Р. Умберто Эко: парадоксы интерпретации. - Минск, 2000.
110. Философия эпохи постмодерна. – Мн., 1996.
111. Фуко М. Воля к истине. По ту сторону знания, власти, сексуальности. – М., 1996.
112. Фуко М. Герменевтика субъекта. Курс лекций, прочитанных в Колледже де Франс в 1981—1982. - Спб.: Наука, 2007.

113. Фуко М. Герменевтика субъекта // СОЦИО-ЛОГОС: Социология. Антропология. Метафизика. – Выпуск 1. Общество и сферы смысла. – М., 1991. – С. 284-311.
114. Фуко М. Интеллектуалы и власть. Т. 1. – М., 2002.
115. Фуко М. Надзирать и наказывать. Рождение тюрьмы. – М., 1999.
116. Чертов Л.Ф. Знаковость. Опыт теоретического синтеза идей о знаковом способе информационной связи. – СПб., 1993.
117. Эко У. Два типа интерпретации // НЛЮ. - №21 (1996). – С. 10-21.
118. Эко У. Отсутствующая структура. Введение в семиологию. СПб., 1998.
119. Эткинд А. Толкование путешествий. – М., 2001. – С. 461-464.
120. Ямпольский М. Память Тиресия. – М., 1993. – С. 7 – 90.
121. Baudrillard J. Forget Foucault. – New York, 1987.
122. Eysteinnsson A. The Concept of Modernism. – L., 1990.
123. Rorty R. Essays on Heidegger and Others. Philosophical Papers. Vol. 2. – New York, 1995.

додаткова:

124. Eysteinnsson A. The Concept of Modernism. – L., 1990.
125. Автономова Н.С. Философские проблемы структурного анализа в гуманитарных науках. – М., 1977.
126. Барт Р. Избранные работы: Семиотика: Поэтика. – М., 1989. – С. 3 – 45.
127. Гаспаров Б. Язык. Память. Образ. - М., 1996. – С.5 – 40.
128. де Ман, Поль. Гипограмма и инскрипция: поэтика чтения Майкла Риффатерра // НЛЮ. – 1993. - №2. – С. 30-63.
129. де Ман, Поль. Опірність теорії // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. – Львів, 1996.
130. де Ман, Поль. Слепота и прозрение. Статьи о риторике современной критики. – СПб., 2002.
131. Деррида, Жак. От экономии ограниченной к экономии всеобщей. Гегельянство без утайки // Деррида, Жак. Письмо и различие. – М., 2000. – С. 400-444.
132. Дьяков А. Жак Лакан. Фигура философа. - М.: Территория будущего, 2010.
133. Жеребкина И. «Прочти мое желание...» Постмодернизм. Психоанализ. Феминизм. – М., 2000. – С. 52 – 63.
134. Жижек, Славой. Возвышенный объект идеологии. – М., 1999.
135. Изер В. Акты вымысла, или что фиктивно в фикциональном тексте // Немецкое философское литературоведение наших дней. Антология. – СПб., 2001. – С. 186 – 216.
136. Ильин И. Постструктурализм. Деконструктивизм. Постмодернизм. – М., 1996. – С. 120 – 153.
137. Инголфссон С. Послесловие. К образу Бенямина // Логос. – 1993. - №4. – С. 159-175.

138. Кожев А. Идея смерти в философии Гегеля. – М., 1998. – С. 131-201.
139. Козлов С. Де Ман / Риффатерр: полемика в контексте биографии // НЛО. – 1993. - №2. – С. 25-29.
140. Комес, Джеймс. Риторика // Энциклопедія постмодернізму. К., 2003. – С. 362-367.
141. Кристева Ю. Дискурс любви // Танатография Эроса. – СПб., 1994. – С. 101 – 109; 324.
142. Кристева Ю. Лотреамон, или Не дожить до Коммуны // Лотреамон. Песни Мальдорора. Стихотворения. Лотреамон после Лотреамона. – М., 1998. - С. 555 – 570.
143. Кристева Ю. Stabat Mater // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. – Львів, 1996. – С. 495 – 509.
144. Маньковская Н.Б. Эстетика постмодернизма. - СПб., 2000. – С. 116 – 130.
145. Мэйси, Дэвид. О субъекте у Лакана // Логос. – 1999. - №5(15). – С. 66-80.
146. Новости с теоретического фронта // НЛО. – 1997. - №23. – С. 5-55.
147. Рорти, Ричард. Случайность. Ирония. Солидарность. – М., 1996. – С. 103-130 (та за індексом «Гегель»).
148. Россман, Вадим. После философии // Неприкосновенный запас. – 1999. - №5(7). – С. 21-26. де Ман, Поль. Борьба с теорией // НЛО. – 1997. - №23. – С. 6-23.
149. Современное зарубежное литературоведение. – М., 1996.
150. Тема: Возможные миры и виртуальная реальность // Логос. - № 3 (1999) 13. – С. 34 – 132.
151. Теория фикциональности // Новое литературное обозрение. - № 27 (1997). – С. 5 – 53. Деррида, Жак. Невоздержанное гегельянство // Танатография Эроса. – СПб., 1994. – С. 133-173.
152. Ямпольский М. Память Тиресия. – М., 1993. – С. 7 – 90.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»
Кафедра культурології

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ПОСТСТРУКТУРАЛІЗМ

Шифр галузі, найменування галузі знань, код напрямку, напрямок підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Організаційно-методична характеристика навчальної дисципліни	
	Академічна характеристика	Структура
	Рік навчання: Семестр: Кількість годин на тиждень: Статус курсу: <i>(нормативна чи вибіркова)</i> Кількість ECTS кредитів: :	Кількість годин: Загальна: Лекції: Семінарські заняття: Практичні заняття: Самостійна робота: Індивідуальна робота: Вид підсумкового контролю:

Робоча програма складена

Укладач **ст. викл. Івашина О.О.**

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва теми	Кількість годин			
		всього	лекцій	Семинарських занять	Самостійна та індивідуальна робота
1	Тема 1. Постструктуралізм: вступ до проблематики		2	0	8,3
2	Тема 2. Проблематика співвідношення фіктивного та реального в гуманітарній думці		2	2	8,3
3	Тема 3. Проблема “мови” в постструктуралізмі		2	2	8,3
	Тема 4. “Гегель і Кожев” як підґрунтя постструктуралістських концепцій		2	2	8,3
	Тема 5. «Деріда» як алегорія постструктуралізму		4	2	8,3
	Тема 6. Американська школа деконструкції. Поль де Ман та риторичні штудії Ф. Ніцше		2	2	8,3
	Тема 7. Риторика як проблематичне поле постструктуралістських штудій		2	2	8,3
	Тема 8. Постструктуралізм Жака Лакана		2	2	8,3
	Тема 9. Постструктуралістська тотальність Жюльєн Дельоза		4	2	8,3
	Тема 10. Проблематика Юлії Крістєвої в постструктуралістському ракурсі		2	2	8,3
	Тема 11. Подолання структурності за Мішелем Фуко		2	2	8,3
	Тема 12. Постструктуралістська пригода Ролана Барта		4	2	8,3
	Тема 13. Тотальний гіперкритицизм Жана Бодрійєра		2	0	8,3
	Всього		32	22	108

III. ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

МЕТА ТА МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЛЕКЦІЙ

Проведення лекційних занять націлено на донесення теоретичних та наукових знань по дисципліні, на сприяння розвитку у студентів розумової діяльності і розширення світогляду.

Тема 1. Постструктуралізм: вступ до проблематики (2 год).

Історичний контекст виникнення постструктуралізму. Зв'язок зі структуралізмом та постмодернізмом. Основні фігури постструктуралізму. Тематичне та проблематичне поля постструктуралізму, його основні проекти. Концептуальне тіло постструктуралізму. Постструктуралізм як сукупна назва цілого ряду підходів у соціо-гуманітарному пізнанні. Постструктуралізм як найбільш фундаментальна теоретична передумова постмодернізму.

Література:

Гаспаров Б. В поисках «другого» (Французская и восточноевропейская семиотика на рубеже 1970-х годов) // Новое литературное обозрение. – №14. – 1995. – С. 53-71.

Гаспаров Б. Язык. Память. Образ. - М., 1996. – С. 19-40.

Жолковский А. Инвенции. – М., 1995. – С. 6-17.

Иглтон Т. Теория литературы. Введение. - М., 2010. - С. 159-185, 231-283.

Копосов Н.Е. Как думают историки. – М., 2001.

Краусс, Розалинд. Постструктурализм и паралитература // Краусс, Розалинд. Подлинность авангарда и другие мифы. - М., 2003. – С. 289 – 293.

Постструктурализм // Постмодернизм. Энциклопедия. – Минск, 2001. – С. 618-620. Статті до статті Постструктуралізм: Ацентризм, Интертекстуальность, Логоцентризм, Метафизика, Означаемое, Означающее, Читатель, Чтение.

Республика словесности. Франция в мировой интеллектуальной культуре. – М., 2005. – С.103 – 188.

Тема 2. Проблематика співвідношення фіктивного та реального в гуманітарній думці (2 год).

Кар'єра фіктивного в сучасній гуманітарній думці. Вростання фіктивного в реальне. Основні теорії фікціональності. Основні постструктуралістські концепти, пов'язані з проблематикою фіктивного/реального: симулякр, “реальне”, ірреальне, гносеологічне зло та ін. “Реальність світу” як контекст, що утворюється множиною *фабулізацій*.

Література:

Ваттимо Дж. Прозрачное общество. – М., 2003.

Жижек С. Добро пожаловать в пустыню Реального! – М., 2002.

Компаньон, Антуан. Внешний мир // Компаньон А. Демон теории. – М., 2001. – С. 113 – 162.

Марквард, Одо. Искусство как антификция – опыт о превращении реального в фиктивное // Немецкое философское литературоведение наших дней. Антология. – СПб., 2001. – С. 217 – 242.

Тема 3. Проблема “мови” в постструктуралізмі (2 год).

Проблема гіпостазування мови Гайдеггера М. та Вітгенштайна Л. Засади постструктуралізму. Вітгенштайн Л.: підхід до мови і метод пізньої філософії.

Література:

- Витгенштейн Л. Философские исследования // Витгенштейн Л. Философские работы. - М., 1994. - Ч. 1.
- Витгенштейн // Постмодернизм. Энциклопедия. – Минск, 2001. – С. 124-127.
- Колопотин М.В. Рорти о Дэвидсоне: мнимая и реальная прагматика коммуникации // Метафизические исследования. – Выпуск 11. Язык. – СПб., 1999. – С. 97-107.
- Ланин Д.А. Витгенштейн и вопрос о реальности языка // Метафизические исследования. – Выпуск 11. Язык. – СПб., 1999. – С. 46-58.
- Марков Б.В. Философия языка // Метафизические исследования. – Выпуск 11. Язык. – СПб., 1999. – С. 9-45.
- Орлов Д.У. Язык и смысл в философии Мартина Хайдеггера // Метафизические исследования. – Выпуск 11. Язык. – СПб., 1999. – С. 72-85.
- Рорти, Ричард. Витгенштейн, Хайдеггер и гипостазирование языка // Философия Мартина Хайдеггера и современность. – М., 1991. – С. 121-133.
- Рорти Р. Случайность, ирония и солидарность. – М., 1996. – С. 130-160.
- Сафрански, Рюдигер. Хайдеггер. – М., 2002.
- Соболева М.Е. Философия как «критика языка» в Германии. – СПб., 2005.
- Сокулер З.А. Людвиг Витгенштейн и его место в философии XX века. – Долгопрудный, 1994. – С. 101-120.
- Хайдеггер // Постмодернизм. Энциклопедия. – Минск, 2001. – С. 924-936.
- Эко У. Отсутствующая структура. Введение в семиологию. СПб., 1998. – С. 343-348.
- Язык // Постмодернизм. Энциклопедия. – Минск, 2001. 1010-1017.
- Rorty R. Heidegger, contingency, and pragmatism // Rorty R. Essays on Heidegger and Others. Philosophical Papers. Vol. 2. – New York, 1995. – P. 27–49.

Тема 4. “Гегель і Кожев” як підґрунтя постструктуралістських концепцій (2 год).

Діалектика самосвідомості як діалектика Пана і Раба. Історичний контекст впливу гегелівських штудій у Франції на виникнення постструктуралізму. Кожевське прочитання Гегеля як *lingua franca* французького постструктуралізму. Зв’язок “Феноменології Духу” Гегеля з “філософією смерті” Мартіна Хайдеггера.

Література:

- Гегель Г.В.Ф. Феноменология Духа. – СПб., 1992. – С. 99-106 (§ 4 (В. Самосвідомість)).
- Декомб, Винсент. Тождественное и иное // Декомб В. Современная французская философия. – М., 2000. – С. 7 – 50.
- Кожев, Александр. Введение в чтение Гегеля // Новое литературное обозрение. – 1995. - №13. – С. 59-77.

Тема 5. «Деріда» як алегорія постструктуралізму (2 год).

«Про граматологію». «Деконструкція» як емблема постструктуралізму. Основні поняття Жака Деріда: присутність, логоцентризм, метафізика, слід, розрізнення/розрізнювання, доповнення. Письмо: кінець книги і початок письма.

Література:

Автономова Н. Деррида и граматология // Деррида Ж. О граматологии. – М., 2000. – С. 7 – 107.

Декомб, Винсент. Различие // Декомб В. Современная французская философия. – М., 2000. – С. 131 – 160.

де Ман, Поль. Риторика слепоты: прочтение Руссо Жаком Деррида // де Ман, Поль. Слепота и прозрение. Статьи о риторике современной критики. – СПб., 2002. – С. 138 – 189.

Деррида Ж. Вокруг вавилонских башен. – СПб.: Академический проект, 2002.

Деррида Ж. Зола угасшій прах. - СПб.: Академический проект, 2002.

Деррида Ж. О граматологии. – М., 2000. – С. 119 – 143; 291 – 319.

Деррида Ж. Письмо и различие. – М., 2000.

Деррида Ж. Письмо японскому другу // Вопросы философии. – 1992. - №4. – С. 53 – 57.

Деррида Ж. Позиции. – К., 1996.

Деррида Ж. Различение // Деррида Ж. Голос и феномен. – СПб., 1999. – С. 168 – 208.

Деррида Ж. Ухобиографии: Учение Ницше и политика имени собственного. – СПб.: Академический проект, 2002.

Деррида Ж. Шибболет. – СПб.: Академический проект, 2002.

Деррида Ж. Эссе об имени. – М. – СПб., 1998.

Ильин И. Жак Деррида – постструктуралист sans pareil // Ильин И. Постструктурализм. Деконструктивизм. Постмодернизм. – М., 1996. – С. 10-50.

Мазин В. Субъект Фрейда и Деррида.- Спб., 2010, С.5-22.

Найман Е.А. «Сцена письма» и «метаморфоза истины»: Ж. Деррида – Ж. Делёз // Интенциональность и текстуальность. – Томск, 1998. – С. 205 – 217.

Республика словесности. Франция в мировой интеллектуальной культуре. – М., 2005. – С.103 – 188.

Рорти Р. От иронической теории к приватным аллюзиям: Деррида // Рорти Р. Случайность, ирония и солидарность. – М., 1996. – С. 160 – 179.

Эко У. Отсутствующая структура. Введение в семиологию. СПб., 1998. – С. 348 – 365.

Тема 6. Американська школа деконструкції. Поль де Ман та риторичні штудії Ф. Ніцше (2 год).

Проблема нериторичної, “природної” мови. Поль де Ман, “Риторика

тропів”. Апорія перформативної та констативної мови. Поль де Ман, “Риторика переконання”.

Література:

Декомб, Винсент. Различие // Декомб В. Современная французская философия. – М., 2000. – С. 131 – 160.

де Ман, Поль. Аллегории чтения. – Екатеринбург, 1999. – С. 126-142; 143-157.

Компаньон А. Демон теории. – М., 2001. – С. 12-35.

Тема 7. Риторика як проблематичне поле постструктуралістських штудій (2 год).

Теорія як різновид риторики. Софістична історія філософії. Онтологія як софістичний шедевр. Барбара Касен. “Ефект софістики”. Риторика vs. філософії. Риторика та ідеологія.

Література:

Авеличев А.К. Возвращение риторики // Общая риторика. – М., 1986. – С. 5-25.

Дискуссия: Теория и риторика // Логос. - №1 (22) 2000. – С. 42 – 110.

Зенкин С.Н. Французский романтизм и идея культуры. – М., 2002. – С. 153-189.

Кассен Б. Эффект софистики. – М. – СПб., 2000.

Лахманн, Рената. Демонтаж красноречия. - СПб., 2001. – С. 5-21.

Комес, Джеймс. Риторика // Энциклопедія постмодернізму. К., 2003. – С. 362-367.

Эко У. Отсутствующая структура. Введение в семиологию. СПб., 1998. – С. 98-114.

Тема 8. Постструктуралізм Жака Лакана (2 год).

Концептуальне поле Жака Лакана: Реальне, Символічне та Уявне, логіка Іншого, саморуйнування структури. “Несвідоме структурується як мова”: “логіка” розвитку лаканівського “вчення”. “Вкрадений лист”. “По той бік Едіпа”.

Література:

Автономова Н.С. Власть в психоанализе и психоанализ власти // Власть: Очерки современной политической философии Запада. – М., 1989. – С. 256-294.

Дьяков А. Жак Лакан. Фигура философа. - М.: Территория будущего, 2010.

Жижек С. Возвышенный объект идеологии. – М., 1999.

Жижек С. Глядя вкось. Введение в массовую культуру через психоанализ (сайт Слава Янко).

Жижек С. Метастази насолоди. – Київ, 2000.

Ильин И. Постмодернизм от истоков до конца столетия. – М., 1998. – С. 53-100.

Кассен Б. Эффект софистики. – М. – СПб., 2000. – С. 151-160.

Лакан Ж. Инстанция буквы, или Судьба разума после Фрейда. – М., 1997.

Лакан Ж. Образования бессознательного (Семинары: Книга 5 (1957/1958)). – М., 2002.

Лакан, Жак. Семинары, Книга 1: Работы Фрейда по технике психоанализа (1953/1954). – М., 1998.

Лакан Ж. Семинары, Книга 2: “Я” в теории Фрейда и в технике психоанализа (1954/1955). – М., 1999. – С. 272-292; 315-354.

Лакан Ж. Телевидение. – М., 2000.

Лакан Ж. Функция и поле речи и языка в психоанализе. – М., 1995.

Эко У. Отсутствующая структура. Введение в семиологию. СПб., 1998. – С. 327-348.

Тема 9. Постструктуралістська тотальність Жюльєн Дельоза (2 год).

“Платон і симулякр”. Образ мислення: проблема начал мислення за Ж. Дельозом. Концептуальний інструментарій Ж. Дельоза: бажання, різом, шизоаналіз, сингулярності. Письмо як позалітературне в самій літературі.

Література:

Декомб, Винсент. Различие // Декомб В. Современная французская философия. – М., 2000. – С. 131–160.

Делез, Жиль. Критика и клиника. – СПб., 2002.

Делез Ж. Логика смысла. – М., 1995.

Делез Ж. Образ мышления // Делез Ж. Различие и повторение. – СПб., 1998. – С. 163 – 208.

Делез Ж. О преимуществе англо-американской литературы // Логос. – №2. – 1999. – С. 89 – 111 (післямова Петровської О.).

Делез Ж. Платон и симулякр // Делез Ж. Логика смысла. – Фуко М. *Theatrum philosophicum*. – Екатеринбург, 1998. – С. 329 – 346.

Делез Ж. По каким критериям узнают структурализм? // Делез Ж. Марсель Пруст и знаки. – СПб., 1999. – С. 133 – 174.

Делез Ж., Гваттари Ф. Ризом // Философия эпохи постмодерна. – Минск, 1996. – С. 6 – 31.

Делез Ж. Фуко. – М., 1998.

Делез Ж., Гваттари Ф. Что такое философия? – СПб., 1998.

Михель Д.В. Тело, территория, технология. Философский анализ стратегий телесности в современной западной культуре. – Саратов, 2000. – С. 42-48.

Найман Е.А. «Сцена письма» и «метаморфоза истины»: Ж. Деррида – Ж. Делёз // Интенциональность и текстуальность. – Томск, 1998. – С. 205 – 217.

Тема 10. Проблематика Юлії Крістевої в постструктуралістському ракурсі (2 год).

“Tel Quel” та постструктуралізм. Понятійний тезаурус Ю. Крістевої: інтертекстуальність, хора, генотекст, фенотекст, символічна та семіотична функції позначування. Література як “позитивне насилля”: Селін, Лотреамон, Маларме. Психоаналіз

Ю. Крістевої. Проблема введення суб’єктивності в процеси мови. Повернення суб’єкта.

Література:

Джойс, Джеймс. Улліс (будь-яке видання), 18 розділ (монолог Моллі).

Интенциональность и текстуальность. – Томск, 1998. – С. 253 – 305.

Кристева Ю. Бахтин, слово, диалог и роман // Диалог. Карнавал. Хронотоп. – Витебск. - № 4. - 1993. – С. 5-24.

Кристева Ю. От одной идентичности к другой // От Я к Другому. – Минск, 1997. – С. 254 – 275.

Кристева Ю. Силы ужаса. Эссе об отвращении // Гендерные исследования. - №2 (1/1999).

Тема 11. Подолання структурності за Мішелем Фуко (2 год).

Історичний контекст становлення основних стратегій мислення М. Фуко: подолання гегельянства, проблема смерті автора та суб’єкту, проблеми суб’єктивізації, сексуальності, тілесності та влади. Розвиток ідей М. Фуко в “новому історизмі”.

Література:

Вейн П. Фуко: Революция в историографии: (Фрагменты) // Новое литературное обозрение. - № 49. – С. 10-20.

Габермас Ю. Філософський дискурс Модерну. – К., 2001. – С. 234-286.

Декомб В. Современная французская философия. – М., 2000. С. 107-113.

Делез Ж. Фуко. – М., 1998.

Жизнь и власть в работах Мишеля Фуко. – М., 1997.

Михель Д.В. Тело, территория, технология. Философский анализ стратегий телесности в современной западной культуре. – Саратов, 2000. – С. 36-42.

Подорога В.А. Власть и познание (археологический поиск М. Фуко) // Власть: Очерки современной политической философии Запада. – М., 1989. – С. 206-255.

Смирнов И.П. Мегаистория. – М., 2000. – С. 487-540.

Сокулер З.А. Знание и власть: наука в обществе модерна. – СПб., 2001. – С. 58-82; 205-226.

Уолцер М. Компания критиков: Социальная критика и политические пристрастия XX века. – М., 1999. – С. 277-302.

Фуко, Мишель. Воля к истине. По ту сторону знания, власти, сексуальности. – М., 1996. – С. 7-46; 97-268; 307-326.

Фуко М. Герменевтика субъекта. Курс лекций, прочитанных в Колледже де Франс в 1981—1982. - Спб.: Наука, 2007.

Фуко М. Герменевтика субъекта // СОЦИО-ЛОГОС: Социология. Антропология. Метафизика. – Выпуск 1. Общество и сферы смысла. – М., 1991. – С. 284-311.

Фуко М. Интеллектуалы и власть. Т. 1. – М., 2002.

Фуко М. Надзирать и наказывать. Рождение тюрьмы. – М., 1999.

Фуко М. Ницше, генеалогия, история // Философия эпохи постмодерна. – Мн., 1996. – С. 74-97.

Фуко // Постмодернизм. Энциклопедия. – Минск, 2001. – С. 894-902.

Vaudrillard J. Forget Foucault. – New York, 1987.

Rorty R. Essays on Heidegger and Others. Philosophical Papers. Vol. 2. – New York, 1995. – P. 193-198.

Тема 12. Постструктуралістська пригода Ролана Барта (2 год).

Основні інтелектуальні стратегії: підрив принципу влади як такого, боротьба з владою ідеології. S/Z: відмова від структурної моделі і звертання до практики Тексту. Сміслова конфігурація бартівського постструктуралізму: ідеологія, конотація, Текст, інтертекстуальність. Значення гри денотації та конотації за Бартом. Концепція смерті автора. “Насолода від Тексту”.

Література:

Барт Р. Избранные работы: Семиотика: Поэтика. – М., 1989.

Барт Р. Мифологии. – М., 1996.

Барт Р. Основы семиологии // Структурализм: за и против. – М., 1975. – С. 114-164.

Барт Р. Фрагменты речи влюбленного. – М., 1999.

Барт Р. S/Z. – М., 1994.

Дьяков А. Ролан Барт как он есть. - СПб., 2010.

Зенкин С. Ролан Барт и проблема отчуждения культуры // НЛЮ. - №5 (1993). – С. 21-37.

Компаньон А. Демон теории. – М., 2001. – С. 55-112.

Копосов Н.Е. Как думают историки. – М., 2001. – С. 284-294.

Ролан Барт о Ролане Барте. – М., 2002.

Рыклин М. Власть и политика литературы // Рыклин М. Террорологии. – Тарту – Москва, 1992. – С. 145-175.

Тема 13. Тотальний гіперкритицизм Жана Бодрійяра (2 год).

Критика реальності за Ж. Бодрійяром: концепція симулякра, “прецесія” симулякра, стадія симуляції, символічне. “Невизначеність” дискурсивного статусу теоретичного проекту Ж. Бодрійяра. Специфіка теорії комунікації за Ж. Бодрійяром.

Література:

- Бодрийяр, Жан. Америка. – СПб., 2000.
Бодрийяр Ж. Прозрачность зла. – М., 2000.
Бодрийяр Ж. Символический обмен и смерть. – М., 2000.
Бодрийяр Ж. Симулякры и симуляции // Философия эпохи постмодерна. – Мн., 1996. – С. 32-47.
Бодрийяр Ж. Система вещей. – М., 1995.
Бодрийяр Ж. Соблазн. – М., 2000.
Бодрийяр Ж. Реквием по масс-медиа // Поэтика и политика. – М. – СПб., 1999. – С. 193 – 226.
Маньковская Н.Б. Эстетика постмодернизма. - СПб., 2000. – С. 56-69.
Михель Д.В. Тело, территория, технология. Философский анализ стратегий телесности в современной западной культуре. – Саратов, 2000. – С. 48-53.
Эткинд А. Толкование путешествий. – М., 2001. – С. 461-464.
Baudrillard J. Forget Foucault. – New York, 1987.

IV. ПЛАН ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ, ПРАКТИЧНИХ, ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

МЕТА ТА ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ, ПРАКТИЧНИХ ТА ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські практичні та лабораторні заняття є сполучною ланкою між лекційними заняттями та самостійною роботою і мають на меті поглиблене засвоєння теоретичних понять і термінів з дисципліни та набуття практичних навиків.

В процесі семінарських, практичних та лабораторних занять з'ясовується ступінь засвоєння понятійно-термінологічного апарату та основних положень предмету, вміння розкривати конкретну тему, аналізувати і узагальнювати ключові питання курсу, розв'язувати конкретні ситуації.

Одним з важливих завдань проведення занять є отримання студентами навиків публічних виступів і дискусій, а також аналітичного та обґрунтованого підходу до розв'язання складних питань і відпрацювання можливих рішень у майбутній професійній діяльності.

Семінар 1. Постструктуралізм: вступ до проблематики (0 год)

1. Історичний контекст виникнення постструктуралізму.
2. Основні фігури постструктуралізму.
3. Концептуальне тіло постструктуралізму.
4. Тематичне та проблематичне поля постструктуралізму, його основні проекти.

Література:

а) обов'язкова:

Гаспаров Б. В поисках «другого» (Французская и восточноевропейская семиотика на рубеже 1970-х годов) // Новое литературное обозрение. – №14. – 1995. – С. 53-71.

Гаспаров Б. Язык. Память. Образ. - М., 1996. – С. 19-40.

Иглтон Т. Теория литературы. Введение. - М., 2010. - С. 159-185, 231-283.

Краусс, Розалинд. Постструктурализм и паралитература // Краусс, Розалинд. Подлинность авангарда и другие мифы. - М., 2003. – С. 289 – 293.

Постструктурализм // Постмодернизм. Энциклопедия. – Минск, 2001. – С. 618-620. Статті до статті Постструктуралізм: Ацентризм, Інтертекстуальність, Логоцентризм, Метафізика, Означаєме, Означаюче, Читатель, Чтение.

б) додаткова:

Жолковский А. Инвенции. – М., 1995. – С. 6-17.

Копосов Н.Е. Как думают историки. – М., 2001.

Семінар 2. Проблематика співвідношення фіктивного та реального в гуманітарній думці

1. Фіктивне в сучасній гуманітарній думці.

2. Основні теорії фікціональності.

3. Симулякр, “реальне”, ірреальне, гносеологічне зло та ін.

4. “Реальність світу” як контекст, що утворюється множиною *фабулізацій*.

Література:

а) обов'язкова:

Ваттимо Дж. Прозрачное общество. – М., 2003.

Жижек С. Добро пожаловать в пустыню Реального! – М., 2002.

Компаньон, Антуан. Внешний мир // Компаньон А. Демон теории. – М., 2001. – С. 113 – 162.

Марквард, Одо. Искусство как антификция – опыт о превращении реального в фиктивное // Немецкое философское литературоведение наших дней. Антология. – СПб., 2001. – С. 217 – 242.

б) додаткова:

Изер В. Акты вымысла, или что фиктивно в фикциональном тексте // Немецкое философское литературоведение наших дней. Антология. – СПб., 2001. – С. 186 – 216.

Тема: Возможные миры и виртуальная реальность // Логос. - № 3 (1999) 13. – С. 34 – 132.

Теория фикциональности // Новое литературное обозрение. - № 27 (1997). – С. 5 – 53.

Семінар 3. Проблема “мови” в постструктуралізмі

1. Гіпостазування мови Гайдеггера М. та Вітгенштайна Л.

2. Засади постструктуралізму.
3. Вітгенштайн Л.: підхід до мови і метод пізньої філософії.

Література:

а) обов'язкова:

Витгенштейн Л. Философские исследования // Витгенштейн Л. Философские работы. - М., 1994. - Ч. 1.

Ланин Д.А. Витгенштейн и вопрос о реальности языка // Метафизические исследования. – Выпуск 11. Язык. – СПб., 1999. – С. 46-58.

Рорти, Ричард. Витгенштейн, Хайдеггер и гипостазирование языка // Философия Мартина Хайдеггера и современность. – М., 1991. – С. 121-133.

Сокулер З.А. Людвиг Витгенштейн и его место в философии XX века. – Долгопрудный, 1994. – С. 101-120.

Хайдеггер // Постмодернизм. Энциклопедия. – Минск, 2001. – С. 924-936.

б) додаткова:

Витгенштейн // Постмодернизм. Энциклопедия. – Минск, 2001. – С. 124-127.

Колопотин М.В. Рорти о Дэвидсоне: мнимая и реальная прагматика коммуникации // Метафизические исследования. – Выпуск 11. Язык. – СПб., 1999. – С. 97-107.

Орлов Д.У. Язык и смысл в философии Мартина Хайдеггера // Метафизические исследования. – Выпуск 11. Язык. – СПб., 1999. – С. 72-85.

Соболева М.Е. Философия как «критика языка» в Германии. – СПб., 2005.

Семінар 4. “Гегель і Кожев” як підґрунтя постструктуралістських концепцій

1. Діалектика самосвідомості як діалектика Пана і Раба.
2. Історичний контекст впливу гегелівських штудій у Франції на виникнення постструктуралізму.
3. Кожевське прочитання Гегеля як *lingua franca* французького постструктуралізму.
4. Зв'язок “Феноменології Духу” Гегеля з “філософією смерті” Мартіна Гайдеггера.

Література:

а) обов'язкова:

Гегель Г.В.Ф. Феноменология Духа. – СПб., 1992. – С. 99-106 (§ 4 (В. Самосвідомість)).

Декомб, Винсент. Тождественное и иное // Декомб В. Современная французская философия. – М., 2000. – С. 7 – 50.

Кожев, Александр. Введение в чтение Гегеля // Новое литературное обозрение. – 1995. - №13. – С. 59-77.

б) додаткова:

Деррида, Жак. Невоздержанное гегельянство // Танатография Эроса. – СПб., 1994. – С. 133-173.

Деррида, Жак. От экономики ограниченной к экономике всеобщей. Гегельянство без утайки // Деррида, Жак. Письмо и различие. – М., 2000. – С. 400-444.

Жижек, Славой. Возвышенный объект идеологии. – М., 1999.

Кожев А. Идея смерти в философии Гегеля. – М., 1998. – С. 131-201.

Мэйси, Дэвид. О субъекте у Лакана // Логос. – 1999. - №5(15). – С. 66-80.

Рорти, Ричард. Случайность. Ирония. Солидарность. – М., 1996. – С. 103-130 (та за индексом «Гегель»).

Россман, Вадим. После философии // Неприкосновенный запас. – 1999. - №5(7). – С. 21-26.

Семінар 5. «Деріда» як алегорія постструктуралізму

1. «Деконструкція» як емблема постструктуралізму.
2. Основні поняття Жака Деріда: присутність, логоцентризм, метафізика, слід, розрізнення/розрізнювання, доповнення.
3. Письмо: кінець книги і початок письма.

Література:

а) обов'язкова:

Автономова Н. Деррида и грамматология // Деррида Ж. О грамматологии. – М., 2000. – С. 7 – 107.

Декомб, Винсент. Различие // Декомб В. Современная французская философия. – М., 2000. – С. 131 – 160.

де Ман, Поль. Риторика слепоты: прочтение Руссо Жаком Деррида // де Ман, Поль. Слепота и прозрение. Статьи о риторике современной критики. – СПб., 2002. – С. 138 – 189.

Деррида Ж. Вокруг вавилонских башен. – СПб.: Академический проект, 2002.

Деррида Ж. Зола угасший прах. - СПб.: Академический проект, 2002.

Деррида Ж. О грамматологии. – М., 2000. – С. 119 – 143; 291 – 319.

Деррида Ж. Письмо и различие. – М., 2000.

Деррида Ж. Письмо японскому другу // Вопросы философии. – 1992. - №4. – С. 53 – 57.

Деррида Ж. Позиции. – К., 1996.

Деррида Ж. Различение // Деррида Ж. Голос и феномен. – СПб., 1999. – С. 168 – 208.

Деррида Ж. Ухобиографии: Учение Ницше и политика имени собственного. – СПб.: Академический проект, 2002.

Деррида Ж. Шибболет. – СПб.: Академический проект, 2002.

Деррида Ж. Эссе об имени. – М. – СПб., 1998.

б) додаткова:

Ильин И. Жак Деррида – постструктуралист sans pareil // Ильин И. Постструктурализм. Деконструктивизм. Постмодернизм. – М., 1996. – С. 10-50.

Найман Е.А. «Сцена письма» и «метаморфоза истины»: Ж. Деррида – Ж. Делёз // Интенциональность и текстуальность. – Томск, 1998. – С. 205 – 217.

Республика словесности. Франция в мировой интеллектуальной культуре. – М., 2005. – С.103 – 188.

Рорти Р. От иронической теории к частным аллюзиям: Деррида // Рорти Р. Случайность, ирония и солидарность. – М., 1996. – С. 160 – 179.

Эко У. Отсутствующая структура. Введение в семиологию. СПб., 1998. – С. 348 – 365.

Семинар 6. Американська школа деконструкції. Поль де Ман та риторичні штудії Ф. Ніцше

1. Проблема нериторичної, “природної” мови.
2. Поль де Ман, “Риторика тропів”.
3. Апорія перформативної та констативної мови.
4. Поль де Ман, “Риторика переконання”.

Література:

а) обов’язкова:

Декомб, Винсент. Различие // Декомб В. Современная французская философия. – М., 2000. – С. 131 – 160.

де Ман, Поль. Аллегории чтения. – Екатеринбург, 1999. – С. 126-142; 143-157.

Компаньон А. Демон теории. – М., 2001. – С. 12-35.

б) додаткова:

де Ман, Поль. Борьба с теорией // НЛЮ. – 1997. - №23. – С. 6-23.

де Ман, Поль. Гипограмма и инскрипция: поэтика чтения Майкла Риффатерра // НЛЮ. – 1993. - №2. – С. 30-63.

де Ман, Поль. Опірність теорії // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. – Львів, 1996.

де Ман, Поль. Слепота и прозрение. Статьи о риторике современной критики. – СПб., 2002.

Инголфссон С. Послесловие. К образу Бенямина // Логос. – 1993. - №4. – С. 159-175.

Козлов С. Де Ман / Риффатерр: полемика в контексте биографии // НЛЮ. – 1993. - №2. – С. 25-29.

Комес, Джеймс. Риторика // Энциклопедія постмодернізму. К., 2003. – С. 362-367.

Новости с теоретического фронта // НЛЮ. – 1997. - №23. – С. 5-55.

Семинар 7. Риторика як проблематичне поле постструктуралістських штудій

1. Теорія як різновид риторики.
2. Софістична історія філософії.
3. Онтологія як софістичний шедевр.
4. Барбара Касен. “Ефект софістики”.
5. Риторика vs. філософії.
6. Риторика та ідеологія.

Література:

а) обов'язкова:

Авеличев А.К. Возвращение риторики // Общая риторика. – М., 1986. – С. 5-25.

Дискуссия: Теория и риторика // Логос. - №1 (22) 2000. – С. 42 – 110. Кассен Б. Эффект софистики. – М. – СПб., 2000. Лахманн, Рената. Демонтаж красноречия. - СПб., 2001. – С. 5-21.

б) додаткова:

Зенкин С.Н. Французский романтизм и идея культуры. – М., 2002. – С. 153-189.

Семинар 8. Постструктурализм Жака Лакана

1. Концептуальне поле Жака Лакана: Реальне, Символічне та Уявне, логіка Іншого, саморуйнування структури.

2. “Несвідоме структурується як мова”: “логіка” розвитку лаканівського “вчення”.

3. “Вкрадений лист”.

4. “По той бік Едіпа”.

Література:

а) обов'язкова:

Дьяков А. Жак Лакан. Фигура философа. - М.: Территория будущего, 2010.

Жижек С. Возвышенный объект идеологии. – М., 1999.

Жижек С. Глядя вкось. Введение в массовую культуру через психоанализ (сайт Слава Янко).

Жижек С. Метастази насолоди. – Київ, 2000.

Ильин И. Постмодернизм от истоков до конца столетия. – М., 1998. – С. 53-100.

Кассен Б. Эффект софистики. – М. – СПб., 2000. – С. 151-160.

Лакан Ж. Инстанция буквы, или Судьба разума после Фрейда. – М., 1997.

Лакан Ж. Образования бессознательного (Семинары: Книга 5 (1957/1958)). – М., 2002.

Лакан, Жак. Семинары, Книга 1: Работы Фрейда по технике психоанализа (1953/1954). – М., 1998.

Лакан Ж. Семинары, Книга 2: “Я” в теории Фрейда и в технике психоанализа (1954/1955). – М., 1999. – С. 272-292; 315-354.

Лакан Ж. Телевидение. – М., 2000.

Лакан Ж. Функция и поле речи и языка в психоанализе. – М., 1995.

б) додаткова:

Автономова Н.С. Власть в психоанализе и психоанализ власти // Власть: Очерки современной политической философии Запада. – М., 1989. – С. 256-294.

Эко У. Отсутствующая структура. Введение в семиологию. СПб., 1998. – С. 327-348.

Семінар 9. Постструктуралістська тотальність Жіля Дельоза

1. “Платон і симулякр”.
2. Образ мислення: проблема начал мислення за Ж. Дельозом.
3. Концептуальний інструментарій Ж. Дельоза: бажання, різом, шизоаналіз, сингулярності.
4. Письмо як позалітературне в самій літературі.

Література:

а) обов'язкова:

Декомб, Винсент. Различие // Декомб В. Современная французская философия. – М., 2000. – С. 131–160.

Делез, Жиль. Критика и клиника. – СПб., 2002.

Делез Ж. Логика смысла. – М., 1995.

Делез Ж. Образ мышления // Делез Ж. Различие и повторение. – СПб., 1998. – С. 163 – 208.

Делез Ж. О преимуществе англо-американской литературы // Логос. – №2. – 1999. – С. 89 – 111 (післямова Петровської О.).

Делез Ж. Платон и симулякр // Делез Ж. Логика смысла. – Фуко М. *Theatrum philosophicum*. – Екатеринбург, 1998. – С. 329 – 346.

Делез Ж. По каким критериям узнают структурализм? // Делез Ж. Марсель Пруст и знаки. – СПб., 1999. – С. 133 – 174.

Делез Ж., Гваттари Ф. Ризом // Философия эпохи постмодерна. – Минск, 1996. – С. 6 – 31.

Делез Ж. Фуко. – М., 1998.

Делез Ж., Гваттари Ф. Что такое философия? – СПб., 1998.

б) додаткова:

Михель Д.В. Тело, территория, технология. Философский анализ стратегий телесности в современной западной культуре. – Саратов, 2000. – С. 42-48.

Найман Е.А. «Сцена письма» и «метаморфоза истины»: Ж. Деррида – Ж. Делёз // Интенциональность и текстуальность. – Томск, 1998. – С. 205 – 217.

Семінар 10. Проблематика Юлії Крістевої в постструктуралістському ракурсі

1. Понятійний тезаурус Ю. Крістевої: інтертекстуальність, хора, генотекст, фенотекст, символічна та семіотична функції позначування.
2. Література як “позитивне насилля”: Селін, Лотреамон, Маларме.
3. Психоаналіз Ю. Крістевої. Проблема введення суб'єктивності в процеси мови.
4. Повернення суб'єкта.

Література:

а) обов'язкова:

Джойс, Джеймс. Улліс (будь-яке видання), 18 розділ (монолог Моллі).

Интенциональность и текстуальность. – Томск, 1998. – С. 253 – 305.

Кристева Ю. Бахтин, слово, диалог и роман // Диалог. Карнавал. Хронотоп.

– Витебск. - № 4. - 1993. – С. 5-24.

Кристева Ю. От одной идентичности к другой // От Я к Другому. – Минск, 1997. – С. 254 – 275.

Кристева Ю. Силы ужаса. Эссе об отвращении // Гендерные исследования. - №2 (1/1999).

б) додаткова:

Автономова Н.С. Философские проблемы структурного анализа в гуманитарных науках. – М., 1977. Жеребкина И. «Прочти мое желание...» Постмодернизм. Психоанализ. Феминизм. – М., 2000. – С. 52 – 63. Кристева Ю. Дискурс любви // Танатография Эроса. – СПб., 1994. – С. 101 – 109; 324.

Кристева Ю. Лотреамон, или Не дожить до Коммуны // Лотреамон. Песни Мальдорора. Стихотворения. Лотреамон после Лотреамона. – М., 1998. - С. 555 – 570.

Кристева Ю. Stabat Mater // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. – Львів, 1996. – С. 495 – 509.

Семінар 11. Подолання структурності за Мішелем Фуко

1. Історичний контекст становлення основних стратегій мислення М. Фуко.
2. Подолання гегельянства, проблема смерті автора та суб'єкту, проблеми суб'єктивізації, сексуальності, тілесності та влади.
3. Розвиток ідей М. Фуко в “новому історизмі”.

Література:

а) обов'язкова:

Вейн П. Фуко: Революция в историографии: (Фрагменты) // Новое литературное обозрение. - № 49. – С. 10-20.

Фуко, Мишель. Воля к истине. По ту сторону знания, власти, сексуальности. – М., 1996. – С. 7-46; 97-268; 307-326.

Фуко М. Герменевтика субъекта. Курс лекций, прочитанных в Колледже де Франс в 1981—1982. - СПб.: Наука, 2007.

Фуко М. Герменевтика субъекта // СОЦИО-ЛОГОС: Социология. Антропология. Метафизика. – Выпуск 1. Общество и сферы смысла. – М., 1991. – С. 284-311.

Фуко М. Интеллектуалы и власть. Т. 1. – М., 2002.

Фуко М. Надзирать и наказывать. Рождение тюрьмы. – М., 1999.

Фуко М. Ницше, генеалогия, история // Философия эпохи постмодерна. – Мн., 1996. – С. 74-97.

б) додаткова:

Подорога В.А. Власть и познание (археологический поиск М. Фуко) // Власть: Очерки современной политической философии Запада. – М., 1989. – С. 206-255.

Baudrillard J. Forget Foucault. – New York, 1987.

Семінар 12. Постструктуралістська пригода Ролана Барта

1. Основні інтелектуальні стратегії: підрив принципу влади як такого,

боротьба з владою ідеології.

2. S/Z: відмова від структурної моделі і звертання до практики Тексту.
3. Смысловая конфигурация бартовского постструктурализма: идеология, конотация, Текст, интертекстуальность.
4. Значення гри денотації та конотації за Бартом.
5. Концепція смерті автора.
6. “Насолода від Тексту”.

Література:

а) обов'язкова:

Барт Р. Избранные работы: Семиотика: Поэтика. – М., 1989.

Барт Р. Мифологии. – М., 1996.

Барт Р. Основы семиологии // Структурализм: за и против. – М., 1975. – С. 114-164.

Барт Р. Фрагменты речи влюбленного. – М., 1999.

Барт Р. S/Z. – М., 1994.

Дьяков А. Ролан Барт как он есть. - СПб., 2010.

Зенкин С. Ролан Барт и проблема отчуждения культуры // НЛО. - №5 (1993). – С. 21-37.

Компаньон А. Демон теории. – М., 2001. – С. 55-112.

б) додаткова:

Копосов Н.Е. Как думают историки. – М., 2001. – С. 284-294.

Ролан Барт о Ролане Барте. – М., 2002.

Рыклин М. Власть и политика литературы // Рыклин М. Террорологии. – Тарту – Москва, 1992. – С. 145-175.

Семінар 13. Тотальний гіперкритицизм Жана Бодрійяра

1. Концепція симулякра, “прецесія” симулякра, стадія симуляції, символічне.
2. “Невизначеність” дискурсивного статусу теоретичного проекту Ж. Бодрійяра.
3. Специфіка теорії комунікації за Ж. Бодрійяром.

Література:

а) обов'язкова:

Бодрийяр, Жан. Америка. – СПб., 2000.

Бодрийяр Ж. Прозрачность зла. – М., 2000.

Бодрийяр Ж. Символический обмен и смерть. – М., 2000.

Бодрийяр Ж. Симулякры и симуляции // Философия эпохи постмодерна. – Мн., 1996. – С. 32-47.

Бодрийяр Ж. Система вещей. – М., 1995.

Бодрийяр Ж. Соблазн. – М., 2000.

Бодрийяр Ж. Реквием по масс-медиа // Поэтика и политика. – М. – СПб., 1999. – С. 193 – 226.

б) додаткова:

Маньковская Н.Б. Эстетика постмодернизма. - СПб., 2000. – С. 56-69.
 Эткинд А. Толкование путешествий. – М., 2001. – С. 461-464.
 Baudrillard J. Forget Foucault. – New York, 1987.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ теми	Завдання	Література	Форма контролю
1	Постструктуралізм як американський культурний проект	Республика словесности. Франция в мировой интеллектуальной культуре. – М., 2005. – С.103 – 188.	Письмова робота до 5 стор.
2	“Реальність світу” як контекст, що утворюється множиною <i>фабулізацій</i> .	Ваттимо Дж. Прозрачное общество. – М., 2003.	Письмова робота до 5 стор.
3	Вітгенштайн Л.: підхід до мови і метод пізньої філософії.	Витгенштейн Л. Философские исследования // Витгенштейн Л. Философские работы. - М., 1994. - Ч. 1. Соболева М.Е. Философия как «критика языка» в Германии. – СПб., 2005.	Письмова робота до 5 стор.
4	Історичний контекст впливу гегелівських штудій у Франції на виникнення постструктуралізму.	Декомб, Винсент. Тожественное и иное // Декомб В. Современная французская философия. – М., 2000. – С. 7 – 50. Мэйси, Дэвид. О субъекте у Лакана // Логос. – 1999. - №5(15). – С. 66-80. Рорти, Ричард. Случайность. Ирония. Солидарность. – М., 1996. – С. 103-130 (та за індексом «Гегель»).	Письмова робота до 5 стор.

5	Письмо: кінець книги і початок письма.	Автономова Н. Деррида и грамматология // Деррида Ж. О грамматологии. – М., 2000. – С. 7 – 107. Деррида Ж. О грамматологии. – М., 2000. – С. 119 – 143; 291 – 319. Деррида Ж. Письмо и различие. – М., 2000.	Письмова робота до 5 стор.
6	Дослідження музики в роботах Поля де Мана	де Ман, Поль. Слепота и прозрение. Статьи о риторике современной критики. – СПб., 2002.	Письмова робота до 5 стор.
7	Онтологія як софістичний шедевр. Барбара Касен. “Ефект софістики”.	Кассен Б. Эффект софистики. – М. – СПб., 2000.	Письмова робота до 5 стор.
8	Критика постструктуралізму Ж. Лакана Ж. Деріда	Деррида, Ж. О почтовой открытке от Сократа до Фрейда и не только. — Минск: Современный литератор, 1999. Деррида Ж. Позиции. – К., 1996. Дьяков А. Жак Лакан. Фигура философа. - М.: Территория будущего, 2010.	Письмова робота до 5 стор.
9	Письмо як позалітературне в самій літературі.	Делез, Жиль. Критика и клиника. – СПб., 2002. Делез Ж. О преимуществе англо- американской литературы // Логос. – №2. – 1999. – С. 89 – 111 (післямова Петровської О.).	Письмова робота до 5 стор.

10	Література як “позитивне насилля”: Селін, Лотреамон, Маларме, Дюрас.	Кристева Ю. Лотреамон, или Не дожить до Коммуны // Лотреамон. Песни Мальдорора. Стихотворения. Лотреамон после Лотреамона. – М., 1998. - С. 555 – 570. Кристева Ю. Черное солнце. Депрессия, меланхолия. - М., 2010. Кристева Ю. Полілог. - К., 2004.	Письмовая работа до 5 стор.
11	Виробництво суб'єктивності за Мішелем Фуко.	Логос. Философско-литературный журнал. - №2. - 2008. Фуко М. Герменевтика субъекта. Курс лекций, прочитанных в Колледже де Франс в 1981—1982. - Спб.: Наука, 2007	Письмовая работа до 5 стор.
12	Критика постструктуралізму Ролана Барта	Дьяков А. Ролан Барт как он есть. - СПб., 2010. Компаньон А. Демон теории. – М., 2001. – С. 55-112. Копосов Н.Е. Как думают историки. – М., 2001. – С. 284-294.	Письмовая работа до 5 стор.
13	“Невизначеність” дискурсивного статусу теоретичного проекту Ж. Бодрийяра.	Дьяков А.В. Жан Бодрийяр: Стратегии "радикального мышления" / Под ред. А. С. Колесникова — СПб.: Изд-во С.-Петербург. ун-та, 2008. Кралечкин Д. Две или три вещи, которые я знаю о симулякре. // Бодрийяр Ж. К критике политической экономики знака. - М., 2003	Письмовая работа до 5 стор.

ОБСЯГ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Постструктуралізм: вступ до проблематики	8,3
	Тема 2. Проблематика співвідношення фіктивного та реального в гуманітарній думці	8,3
	Тема 3. Проблема “мови” в постструктуралізм	8,3
•	Тема 4. “Гегель і Кожев” як підґрунтя постструктуралістських концепцій	8,3
•	Тема 5. «Деріда» як алегорія постструктуралізму	8,3
	Тема 6. Американська школа деконструкції. Поль де Ман та риторичні штудії Ф. Ніцше	8,3
	Тема 7. Риторика як проблематичне поле постструктуралістських штудій	8,3
	Тема 8. Постструктуралізм Жака Лакана	8,3
	Тема 9. Постструктуралістська тотальність Жюльєн Дельоза	8,3
	Тема 10. Проблематика Юлії Крістевої в постструктуралістському ракурсі	8,3
	Тема 11. Подолання структурності за Мішелем Фуко	8,3
	Тема 12. Постструктуралістська пригода Ролана Барта	8,3
	Тема 13. Тотальний гіперкритицизм Жана Бодрійєра	8,3
	ВСЬОГО	108

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

ТЕМАТИКА ТВОРЧИХ ЗАВДАНЬ

1. Прочитати й прореферувати одну з канонічних постструктуралістських робіт.
2. Прочитати і проаналізувати одну з критичних робіт щодо постструктуралізму.
3. Здійснити деконструкцію одного/однієї з художніх творів, фільмів, подій сучасної культури.
4. Переглянути канонічні постмодерністські фільми та продемонструвати їх зв'язок з постструктуралістськими теоріями.

VI. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

МЕТА І ФОРМИ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

Мета поточного контролю – оцінити ступінь засвоєння теоретичного і практичного матеріалу та рівень знань студентів з відповідних розділів дисципліни.

Згідно до методики рейтингової оцінки поточний рейтинг студента розраховується як сума балів за всіма видами практичних завдань (плюс показники відвідування лекційних та практичних занять) і нараховується протягом семестру.

Студенти, поточні знання яких оцінені на “незадовільно” (0-29 балів), вважаються не атестованими і до екзамену з дисципліни не допускаються. Студенти, які за роботу в семестрі та на екзамені набрали 30-59 балів мають право на перескладання.

МЕТА І ФОРМИ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ

Підсумковий контроль знань здійснюється наприкінці семестру шляхом складання екзамену (заліку).

До екзамену допускаються студенти, які мають необхідний рівень поточних знань.

Екзамен проводиться в письмовій або змішаній формі, по завданнях які складені на основі програми курсу та мають однаковий рівень складності.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЕКЗАМЕНУ (ЗАЛІКУ)

1. Жак Деріда, “Театр жорстокості та закриття репрезентації”.
2. Проблема нериторичної, “природної” мови. Поль де Ман, “Риторика тропів”.
3. Апорія перформативної та констативної мови. Поль де Ман, “Риторика переконання”.
4. Софістична історія філософії. Б. Кассен. “Ефект софістики”.
5. Онтологія як софістичний шедевр. Б. Кассен. “Ефект софістики”.
6. Постструктуралізм Ж. Лакана. “Семінари”. “По ту сторону Уявного. Вкрадений лист”.
7. Постструктуралізм Ж. Лакана. “Семінари”. “По ту сторону Уявного. По той бік Едипа”.
8. Постструктуралізм Ж. Лакана. “Семінари”. “По ту сторону Уявного. Знайомство з Великим Іншим. “Я” як уявна конструкція”.
9. Жак Деріда. “Про граматику”: основні поняття (присутність, логоцентризм, метафізика).
10. Ю. Крістева. “Дитина з невимовленим смислом”.
11. Жак Деріда. “Від економії обмеженої до економії загальної. Неприховане гегельянство”.
12. Гегель і Кожев як підґрунтя для постструктуралістських

концепцій.

13. Ж. Дельоз. “Відмінність та повторення”: образ мислення.
14. Жак Деріда. “Структура, знак та гра в дискурсі гуманітарних наук”.
15. Ю. Крістева. “Душа і образ”.
16. Семіотичне/символічне. Ю. Крістева. “Від однієї ідентичності до іншої”.
17. Жак Деріда. “Про граматику”: основні поняття (деконструкція, слід, розрізнення).
18. Феміністський постструктуралізм: Люсі Ірігаре.
19. Феміністський постструктуралізм: еротична структура тексту, текстова структура фемінності.
20. Феміністський постструктуралізм: “номадична суб’єктивність”, теорія лесбійської сексуальності, “queer-ідентичність” (на вибір одна з трьох).
21. Мішель Фуко. “Що таке автор?”
22. Проблема мови у Мішеля Фуко.
23. Проблема Уявного. Ролан Барт. “Фрагменти любовного дискурсу”.
24. Проблема Символічного. Ролан Барт. “Фрагменти любовного дискурсу”.
25. Постструктуралістська проблематика у Мішеля Фуко.
26. Проблематика фіктивного/реального в постструктуралізмі. Одо Марквард. “Мистецтво як антифікція...”
27. Проблема гіпостазування мови у Гайдегера та Вітгенштайна (Річард Рорті).
28. Постструктуралістські тематика та проблематика.
29. Проблематика модерного: Бодлер/Габермас/Декомб.
30. Засади постструктуралізму. Л. Вітгенштайн: підхід до мови і метод пізньої філософії.
31. Історичний контекст виникнення постструктуралізму. Зв’язок зі структуралізмом та постмодернізмом.
32. Розуміння метафізики та постметафізичного мислення в контексті постструктуралізму.
33. Історичний контекст впливу гегелівських штудій у Франції на виникнення постструктуралізму.
34. Критика Пола де Мана щодо постструктуралізму: “Риторика сліпоти: прочитання Русо Жаком Дерідою”.
35. Постструктуралізм як тип мислення: прочитання Деріда Річардом Рорті.
36. Теорія як різновид риторики: проблематичне поле.
37. Концепт в теорії Ж. Дельоза.
38. Концептуальні персонажі в теорії Ж. Дельоза.
39. Перцепт, афект та концепт в аналізі мистецтва за

Ж.Дельозом.

40. Історичний контекст становлення основних стратегій мислення М. Фуко: проблема дискурсу, проблема смерті автора та суб'єкту, проблеми суб'єктивації та влади.

41. Мішель Фуко: "Порядок дискурсу".

42. Основні інтелектуальні стратегії Ролана Барта: підрив принципу влади як такого, боротьба з владою ідеології.

43. Ролан Барт: "S/Z": відмова від структурної моделі і звертання до практики Тексту.

44. Постструктуралізм Ролана Барта: концепція смерті автора, "Задоволення від Тексту".

45. Проблема метамови в постструктуралізмі: "Піднесений об'єкт ідеології", "Ролан Барт про Ролана Барта".

46. Критика семіотичного розуму за У. Еко. Інтерпретація та гіперінтерпретація.

47. Постструктуралізм як "герменевтика підозри". Місце постструктуралізму в генезі історії ідей за У.Еко.

VII. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ І ВМІНЬ СТУДЕНТІВ, УМОВИ ВИЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО РЕЙТИНГУ

Рівень поточних знань студентів оцінюється відповідно до методики рейтингової оцінки. Сутність методики полягає у визначенні поточного рейтингу студента, що розраховується як сума балів за всіма видами практичних завдань та результатами самостійної роботи і наращується протягом семестру.

КРИТЕРІЇ СКЛАДАННЯ ЕКЗАМЕНУ (ЗАЛІКУ)

За результатами складання екзамену (заліку) якість підсумкових знань студента оцінюється за рейтинговою системою та трансформується в національну шкалу та шкалу ECTS.

Порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної університетської шкали оцінювання в національну 4-бальну шкалу та шкалу ECTS.

За шкалою університету	За національною шкалою		За шкалою ECTS
	Екзамен	Залік	
91 – 100	5 (відмінно)	Зараховано	A (відмінно)
81 – 90	4 (добре)		B (дуже добре)
71 – 80			C (добре)
66 – 70	3 (задовільно)		D (задовільно)
60 – 65			E (достатньо)
30 – 59	2 (незадовільно)	Не зараховано	FX (незадовільно – з можливістю повторного складання)
1 – 29			F (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)

Зразок оформлення

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
“КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ”**

ПАКЕТ

Комплексних контрольних робіт (ККР)

з курсу “ *НАЗВА КУРСУ* ”

для оцінки залишкових знань студентів

назва факультету

(напрямок підготовки *шифр та назва*)

Розглянуто і схвалено на засіданні
кафедри *назва кафедри*

Протокол № _____ від _____ 20__ р.

Зав. Кафедри

П.І.Б.

Зразок оформлення

Критерії оцінки виконання комплексних контрольних робіт (ККР) з курсу “ назва ” для напряму підготовки „ шифр та назва ”

Виконання ККР оцінюється за 4-х бальною системою: відмінно (5), добре (4), задовільно (3), незадовільно (2).

Оцінку “відмінно” заслуговує студент, який:

- показав всебічні, систематичні і глибокі знання навчально-програмного матеріалу з дисципліни;
- показав вміння вільно виконувати завдання, що передбачені ККР;
- проявив творчі здібності в розумінні, викладанні і використанні учбово-програмного матеріалу.

Оцінку “добре” заслуговує студент, який:

- показав повне знання навчально-програмного матеріалу з питань дисципліни;
- в основному виконав ККР;
- показав системний характер знань,
- проявив здібність до їх самостійного поповнення в процесі професійної діяльності.

Оцінку “задовільно” заслуговує студент, який:

- показав знання навчально-програмного матеріалу з курсу в обсязі, який необхідний для майбутньої роботи за спеціальністю;
- в основному виконав ККР;
- допустив помилки при виконанні ККР, але в основному володіє необхідними знаннями з дисципліни.

Оцінку “незадовільно” заслуговує студент, який:

- показав досить низький рівень знань навчально-програмного матеріалу з курсу в обсязі, який необхідний для майбутньої роботи за спеціальністю;
- допустив принципові помилки при виконанні ККР;
- не може приступити до професійної діяльності без додаткових знань з питань що охоплюються дисципліною.

Підготувала канд. економ. наук,
доцент кафедри
назва кафедри

_____ підпис

П.І.Б.

Розглянуто і схвалено
На засіданні кафедри
Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 20__ р.

Зав. кафедри

_____ підпис

П.І.Б.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
“КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ”**

Кафедра культурології

**Контрольно-кваліфікаційна робота (ККР)
з курсу “ПОСТСТРУКТУРАЛІЗМ”
для оцінки залишкових знань студентів
ФГН ...культура.....
(напрямок підготовки *шифр, назва*)**

Варіант 1

1. Жак Деріда, “Театр жорстокості та закриття репрезентації”.
2. Ю. Крістева. “Душа і образ”.
3. Історичний контекст виникнення постструктуралізму. Зв’язок зі структуралізмом та постмодернізмом.

Варіант 2

1. Проблема нериторичної, “природної” мови. Поль де Ман, “Риторика тропів”.
2. Семіотичне/символічне. Ю. Крістева. “Від однієї ідентичності до іншої”.
3. Розуміння метафізики та постметафізичного мислення в контексті постструктуралізму.

Варіант 3

1. Апорія перформативної та констативної мови. Поль де Ман, “Риторика переконання”.
2. Жак Деріда. “Про граматику”: основні поняття (деконструкція, слід, розрізнення).
3. Історичний контекст впливу гегелівських штудій у Франції на виникнення постструктуралізму.

Варіант 4

1. Історичний контекст впливу гегелівських штудій у Франції на виникнення постструктуралізму.
2. Феміністський постструктуралізм: Люсі Ірігаре.
3. Критика Пола де Мана щодо постструктуралізму: “Риторика сліпоті: прочитання Русо Жаком Дерідою”.

Варіант 5

1. Онтологія як софістичний шедевр. Б. Кассен. “Ефект софістики”.
2. Феміністський постструктуралізм: еротична структура тексту, текстова структура фемінності.
3. Постструктуралізм як тип мислення: прочитання Деріда Річардом Рорті.

Варіант 6

1. Постструктуралізм Ж. Лакана. “Семінари”. “По ту сторону Уявного. Вкрадений лист”.
2. Феміністський постструктуралізм: “номадична суб’єктивність”, теорія лесбійської сексуальності, “queer-ідентичність” (на вибір одна з трьох).
3. Теорія як різновид риторики: проблематичне поле.

Варіант 7

1. Постструктуралізм Ж. Лакана. “Семінари”. “По ту сторону Уявного. По той бік Едипа”.
2. Мішель Фуко. “Що таке автор?”
3. Концепт в теорії Ж. Дельоза.

Варіант 8

1. Постструктуралізм Ж. Лакана. “Семінари”. “По ту сторону Уявного. Знайомство з Великим Іншим. “Я” як уявна конструкція”.
2. Проблема мови у Мішеля Фуко.
3. Концептуальні персонажі в теорії Ж. Дельоза.

Варіант 9

1. Жак Деріда. “Про граматику”: основні поняття (присутність, логоцентризм, метафізика).
2. Проблема Уявного. Ролан Барт. “Фрагменти любовного дискурсу”.
3. Перцепт, афект та концепт в аналізі мистецтва за Ж. Дельозом.

Варіант 10

1. Ю. Крістева. “Дитина з невимовленим смислом”.
2. Проблема Символічного. Ролан Барт. “Фрагменти любовного дискурсу”.
3. Історичний контекст становлення основних стратегій мислення М. Фуко: проблема дискурсу, проблема смерті автора та суб'єкту, проблеми суб'єктивації та влади.

Варіант 11

1. Жак Деріда. “Від економії обмеженої до економії загальної. Неприховане гегельянство”.
2. Постструктуралістська проблематика у Мішеля Фуко.
3. Мішель Фуко: “Порядок дискурсу”.

Варіант 12

1. Гегель і Кожев як підґрунтя для постструктуралістських концепцій.
2. Проблематика фіктивного/реального в постструктуралізмі. Одо Марквард. “Мистецтво як антифікція...”
3. Основні інтелектуальні стратегії Ролана Барта: підрив принципу влади як такого, боротьба з владою ідеології.

Варіант 13

1. Ж. Дельоз. “Відмінність та повторення”: образ мислення.
2. Проблема гіпостазування мови у Гайдеггера та Вітгенштайна (Річард Рорті).
3. Ролан Барт: “S/Z”: відмова від структурної моделі і звертання до практики Тексту.

Варіант 14

1. Жак Деріда. “Структура, знак та гра в дискурсі гуманітарних наук”.
2. Постструктуралістські тематика та проблематика.
3. Постструктуралізм Ролана Барта: концепція смерті автора, “Задоволення від Тексту”.

Варіант 15

1. Проблематика модерного: Бодлер/Габермас/Декомб.
2. Проблема метамови в постструктуралізмі: “Піднесений об'єкт ідеології”, “Ролан Барт про Ролана Барта”.
3. Постструктуралізм як “герменевтика підозри”. Місце

постструктуралізму в генезі історії ідей за У.Еко.

Варіант 16

1. Постструктуралізм Ж. Лакана. “Семінари”. “По ту сторону Уявного. Вкрадений лист”.
2. Критика семіотичного розуму за У. Еко. Інтерпретація та гіперінтерпретація.
3. Засади постструктуралізму. Л. Вітгенштайн: підхід до мови і метод пізньої філософії.

Підготував
вчений ступінь, звання

(підпис)

П.І.Б

Завідувач кафедри
вчений ступінь, звання

(підпис)

П.І.Б